

TRHÁČEK

Nezávislý občasník ZŠ Trhové Sviny

55. číslo

Závěr školního roku 24/25 byl opravdu hektický a plný programu

Začalo to školními výlety a pokračovalo exkurzí devítky do knihovny v Českých Budějovicích, následoval preventivní program Policie ČR, první stupeň navštívil divadelní představení „Bajky pro pana Ezopa“, druhý stupeň shlédl představení „Don Quijote“, třetíáci zažili „Dobrodružství s technikou“, proběhl Den dětí, branně turistický den pro druhý stupeň, na výlet si vyjela školní družina, někteří žáci z prvního stupně pobesedovali se spisovatelem, školní družina si zahrála šipkovanou, dvě devítky odjely do Prahy do Muzea historie Země, na výlet si vyjeli i nejlepší sběrači léčivých bylin, část prvního stupně zažila „Den se Stibusem“. V posledním týdnu se šlo do kina na představení „Minecraft film“. Poslední den před vysvědčením absolvoval první stupeň branně turistický den a druhý stupeň měl na plánu sportovní den. Počasí nádherně vyšlo, a tak všechno proběhlo tak, jak mělo. No a v pátek 27. června přišel „Den D“...

A teď už jsme zase tady. Někdo rád, někdo nerad. Ale musíme. Čekají nás tu kamarádi ze třídy a učení, co bolí. I na některé učitele se těšíme. Každý z nás má toho svého oblíbeného. A přiznejme si – nemůžeme si stěžovat. Všichni vyučující jsou na naší základce vstřícní a mají pro nás docela pochopení.

Tak jdeme na to?!

Hopsa hejsa do Brandejsa, vlastně ne - do Hopsárka!

Koncem června vyrazila školní družina – 4. a 5. oddělení – na výlet do Hopsária. Děti si užily spoustu zábavy, her a pohybu. Byl to den plný skákání a radosti! Naštěstí žádnému rozdováděnému skokanovi nic nestalo. Všichni se pořádně unaveni vrátili zpátky. 🏃🏃🏃🎉

Dětský den

Branně sportovní den

Znáš (dobře) léčivé byliny?

Léčivá rostlina (*léčivka* či *léčivá bylina*) je taková rostlina, která obsahuje účinné látky příznivě ovlivňující stav organismu. Léčba pomocí rostlin se nazývá *fytoterapie*. K léčení jsou užívány tzv. drogy – určité části rostliny. Dočetli jsme se, že z přibližně 3 700 druhů vyšších rostlin rostoucích na území České republiky se v průběhu staletí k léčebným účelům užívalo asi 800 druhů a nyní se jich takto používá asi 200. Za zmínku stojí, že na celém světě je z 250 000 známých exemplářů rostlin k léčení používáno více než 10 000 druhů. Rostliny obsahují mnoho látek, uvedeme vám jejich názvy, možná, jste už některý z těchto názvů slyšeli, a dokonce o něm už něco víte. Nejznámější pro nás jsou jistě látky, které se nazývají vitamíny.

Vitamíny jsou látky nezbytné pro život, které si lidský organismus až na výjimky nedokáže sám vytvořit. Jejich nedostatek se projevuje avitaminózami. V léčivých rostlinách lze nalézt tyto vitamíny:

- Vitamín A – mrkev, rajče, brusinka.
- Skupina vitamínů B – obilniny, ořechy, zelenina.
- Vitamín C – v ovoci a zelenině, nejvyšší obsah mají šípky, rakytník, černý rybíz, brokolice, citrusy aj.
- Vitamín E – sója, salát, podzemnice olejná.
- Vitamín K – listová zelenina, rostlinné oleje.

Alkaloidy jsou nám už méně známé. Jsou to látky dusíkaté, většinou jsou v nesprávné míře jedovaté a mají silné farmakologické účinky. Jistě znáte třeba ocún, lilek, mák, rulík, blín nebo pryskyřičník.

Glykosidy jsou sacharidové látky, patří k nim například náprstník, konvalinka vonná, hlaváček jarní, brusinka, křen, hořčice, lichořeřišnice a další.

Flavonoidy jsou látky, které mají vlastnosti podobné vitamínům, jsou to např. nať routy vonné, nať pohanky, květ černého bezu a hlohu, černý rybíz, borůvky, černý rybíz, ostružiny, maliny, malinoostružiny, černý bez, hloh, třezalka, lékořice, aronie, lípa, grapefruity, nerafinovaný olivový olej, pohanka, červené víno, kakao, rajčata a cibule.

Hormony, to slovo už jste asi všichni slyšeli v souvislosti s dospíváním. Jsou to takové chemické regulátory funkcí jednotlivých tělesných orgánů a jejich vzájemného vyváženého

působení. Hormony mají příznivý biologický účinek i při velmi nízkých koncentracích a jejich vyrovnaná hladina v krvi je základní podmínkou správné funkce celého organismu, jeho dobrého fyzického i psychického stavu. Jsou obsaženy například v lékořici, ve chmelu, v květu jeřábu, ale obsahují je i brambory, kaštan nebo lékořice.

Enzymy jsou důležité látky bílkovinného charakteru, které v organismu fungují jako činitelé při různých biologických procesech. Jsou obsaženy v tropickém ovoci jako ananas, papája či fíky. Ve většině rostlin se nacházejí v poměrně velkém množství. Pokud chceme, aby tělo enzymy z rostlin efektivně využilo, měli bychom přednostně používat byliny a zeleninu v surovém stavu, např. ve formě šťávy.

Silice neboli éterické oleje jsou vonné olejovité látky nerozpustné ve vodě. Siličné drogy mohou být použity jako léčiva. Mnohé siličné rostliny se uplatňují také jako koření badyán, skořice, pepř černý, zázvor, aj.

- Na podporu trávení – (fenykl, anýz, kmín kořený, hřebíček).
- Močopudné – (jalovec, celer, petržel).
- Uklidňující – (meduňka, kozlík lékařský, dobromysl).
- Desinfekční – (materídouška, šalvěj, heřmánek, myrta).
- Proti parazitům – (česnek, pelyněk, řimbaba)

Třísloviny jsou látky vzniklé z tzv. kyseliny gallové. Mají svíravou chuť, jsou obsaženy například v dubu, borůvkách, ostružiníku nebo řepíku aj.

Hořčiny jsou chemické látky hořké chuti. Najdeme je např. u hořce, pelyňku, zeměžluči či puškvorce.

Sacharidy jsou známý pojem. Někteří z vás se už učili o fotosyntéze v zelených částech rostlin. Rostliny produkují pomocí fotosyntézy cukry jako glukóza a fruktóza, které slouží jako zdroje energie nebo tzv. stavební látky (celulóza) či látky zásobní (škroby).

Oleje a tuky jsou sloučeniny glycerolu a mastných kyselin. Některé z olejů jistě znáte a doma používáte – olivový, mandlový, řepkový, podzemnicový, lněný, kakaový, ricinový.

Na konci školního roku byla odměněna celoroční práce našich sběračů léčivých bylin a kůry výletem do Čapího hnízda. Děti si prošly areál ekocentra, získaly cenné znalosti ohledně zachráněných zvířat, proběhly se v kolotoči pro výcvik koní, unavily se na prolézacím lanovém hradu a koupily si plno suvenýrů a dobrot. Všichni si výlet moc užili. Děkujeme všem sběračům a v příštím roce se těšíme na nové účastníky. Chtěli bychom dále poděkovat Městu Trhové Sviny za příspěvek na dopravu pro naše děti, napsala redakci paní učitelka Radka Zdrhová a přidala několik fotografií.

Den se Stibusem

vedl do resortu Hluboká u Borovan.

Děti si užily den plný her, dobrodružství, plnily různé úkoly a vyzkoušely si i řízení autobusu.

Nechybělo slavnostní vyhlášení soutěže – a naše šikovné děti se radovaly ze skvělého třetího místa! □ □ Dobrá práce, zaslouženě!

Školní výlet

5. ročníky a třídou 4.C vydali na dobrodružný výlet do Plzně, kde jsme navštívili *Techmanii* – interaktivní science centrum plné objevů, pokusů a zábavy. Děti si vyzkoušely různé vědecké exponáty, prošly si zajímavé výstavy a nahlédly do fascinujícího světa techniky a přírodních věd. Nechyběla ani návštěva 3D planetária, která všechny nadchla. Výlet jsme si užili naplno – s úsměvem, radostí a hlavně s novými zážitky a vědomostmi! 🤖🌍🪐

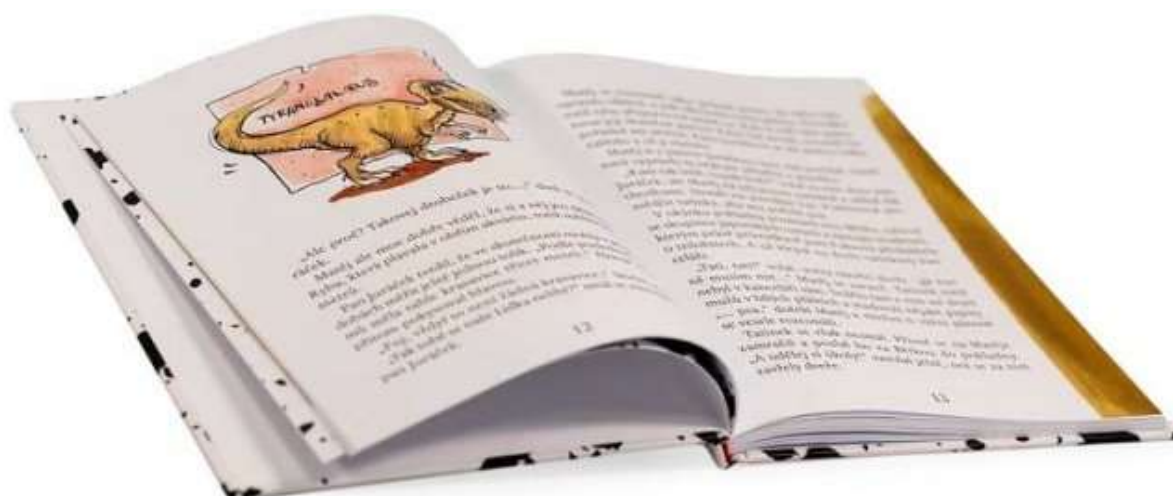

Beseda se spisovatelem

Koncem roku děti měly jedinečnou příležitost setkat se se spisovatelem *Janem Opatřilem*, autorem oblíbených knih o rybách, zejména známé série *Dobrodružství kapříka Metlíka*. Během besedy se dozvěděly spoustu zajímavostí ze světa ryb i ze zákulisí spisovatelské práce. Pan Opatřil poutavě vyprávěl, jak knihy vznikají, co ho inspirovalo k psaní, a zodpovídal zvědavé otázky malých čtenářů. Setkání bylo nejen poučné, ale i velmi zábavné, a děti odcházely plné dojmů a nadšení k dalšímu čtení.

Víte, co je to ETOLOGIE?

Možná, že jste už toto cizí slovo někdy zaslechli. A rozuměli jste mu? Že ne? Tak se s námi na něj pojdte podívat. Vysvětlíme ho stručně pro vás za pomoci Wikipedie. Tak předně: etologie je biologická věda, která se zabývá chováním živočichů. Všímá si vrozeného a získaného chování pro přežívání daného druhu. Etologie jako vědní obor vykryštovala na přelomu 19. a 20. století. Díla popisující chování živočichů jsou však daleko starší, byť se na popis chování nezaměřovala cíleně. První důkladné popisy chování živočichů uvádějí ve svých spisech řečtí filozofové jako např. Hérodotos, Aristoteles (popsal včelí tanec).

Základní rozdělení:

- Vrozené chování – chování přítomné při narození jedince, které se však nemusí bezprostředně projevit. Není naučené ani získané během postnatálního vývoje. Je důsledkem vzájemného působení chování dědičného a vlivu faktorů prostředí v době před narozením či vylíhnutím.
- Získané chování – chování získané během postnatálního vývoje učením a zkušenostmi nabytými během života jedince.

Jiné dělení:

- Chování obranné: útěk, obrana
- Chování rozmnožovací: námluvy
- Chování komfortní: souvisí s péčí – hygiena

Autopilot vs. Clawbot na mini hřišti

„aneb Programování se nebojíme“

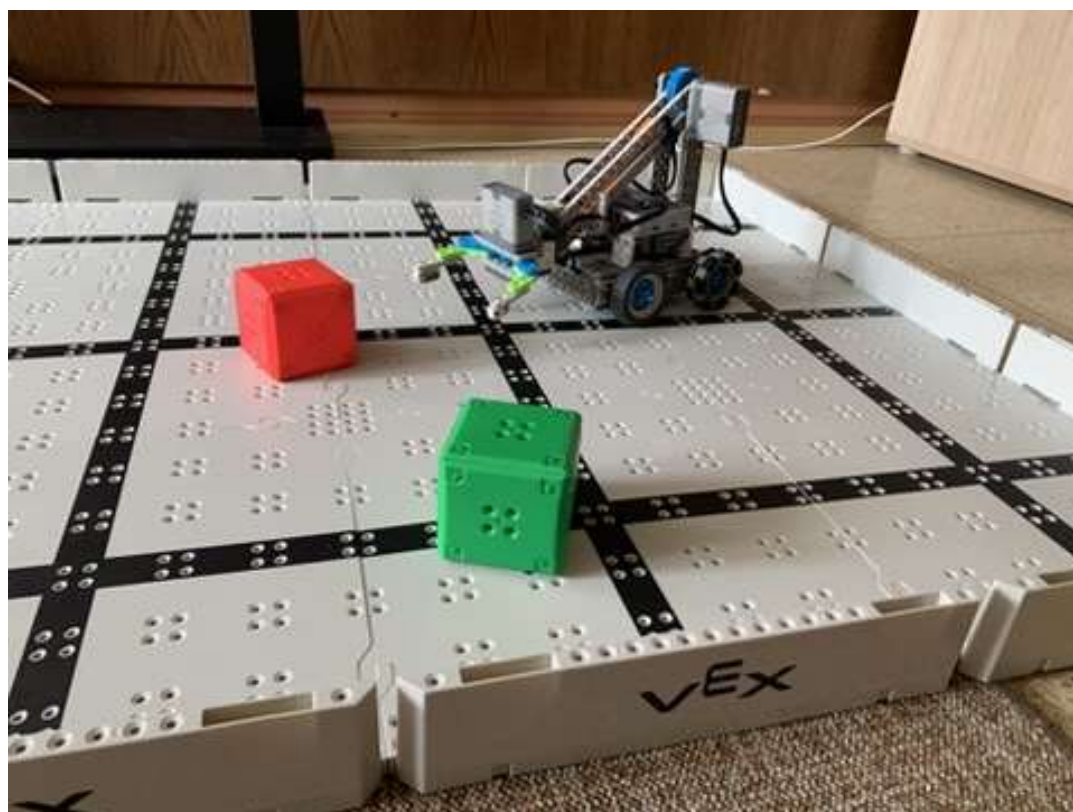
V jedné z hodin robotiky jsme si ve škole postavili malé hřiště ohraničené deskou. Překážky dělaly kostky ze stavebnice **VEX IQ**. Nejprve jsme dali dohromady robota **Autopilota** – díky senzorům projel mezi kostkami, když jsme mu předem naprogramovali trasu.

Potom jsme zkoušeli **Clawbota** s drápem. S kostkami nejen staví, ale umí je i přenášet. Naučili jsme ho reagovat na barvy:

- **červenou** kostku měl jen zvednout a položit zpátky,
- **zelenou** kostku měl zvednout a popovést o pár centimetrů.

Rozpoznávání barev zvládli jen někteří z nás, takže jsme si museli dost pomáhat a opravovat kód. Pochopili jsme, že robot udělá přesně to, co mu napíšeme – nic víc, nic míň.

Radek Míček, učitel

Kurz angličtiny

V minulém školním roce probíhal na naší škole kurz angličtiny v rámci spolupráce s Evropským centrem jazykových zkoušek. Výuky se zúčastnilo celkem 43 žáků 5. až 7. ročníku. Závěrečnou zkoušku úspěšně složilo 16 žáků, a ti převzali certifikát CAMBRIDGE ENGLISH.

Why Breakfast Is Important

Breakfast is the first meal of the day. It gives your body energy after sleeping all night. When you eat a healthy breakfast, you can think better, focus in class, and play with more strength. Good breakfast foods include fruit, milk, eggs, and whole grain bread. Some kids skip breakfast, but that can make them feel tired or grumpy.

Eating breakfast helps your body wake up and start the day strong. Try not to eat only sugary snacks. A healthy breakfast helps your brain and body work well.

So remember, never skip breakfast—it's a smart way to begin your day!

Questions:

1. What is the main idea of the passage?
2. What are some healthy breakfast foods mentioned?
3. How might skipping breakfast make you feel?
4. What do you usually eat for breakfast?

Stezka

Českem

Tatínek Emy Mrázové ze 3.B jako jediný zareagoval na naši předprázdninovou výzvu, abyste nám zaslali vaše zážitky z prázdnin spolu s pořízenými fotografiemi. Napsal nám, že se svou dcerou Emou chodí již 6 let stezku Českem. Po etapách se snaží obejít celou Českou republiku. Cestou hledají rozptýlení, které stezka nabízí. Tentokrát Ema zdolala Goethovy skály v okrese Cheb a chtěla se s tím pochlubit ve i škole. Tatínek nám poslal několik fotografií z této jejich dosud poslední cesty. Zároveň nám sdělil, jak je dnes obtížné děti na takové „čundry“ dostat. Proto je i rád, že se žáci o takové možnosti dozvědí formou našeho Trháčku. Mimochodem cesta kolem naší republiky byla nedávno vysílána Českou televizí formou několikadílného pořadu *Stezka Českem*. Všechny nás zdraví Mrázovi a facebookové Čundřík.cz

První kroky

do třídy

Mistrovství světa ve sprintu na divoké vodě

Dnes se žáci 4.A a 4.C zúčastnili Mistrovství světa ve sprintu na divoké vodě, které se konalo ve vodáckém areálu Lídy Polesné v Českém Vrbném. Měli možnost nahlédnout do zákulisí tohoto napínavého sportu, prohlédnout si profesionální vybavení a sledovat závody z bezprostřední blízkosti. Někteří závodníci se s dětmi podělili o své zkušenosti a ochotně odpovídali na jejich zvědavé dotazy.

